

Ба 93603 д
К. Езавітскі в.

6

СТАТУТ

Т-ва беларускіх вучыцялёў у Латвіі.

РЫГА, 1927.
Выданьне Беларускага Выдавецтва
у Латвіі.

СТАТЪ

Т-88 ОБРАЗЦОВИХЪ ВЪЗРАСТНОУ
У ЛѢТАИИ.

25. 4. 2009

Р. И. Т. А. 1877.
Възрастно-образцовыя вѣденыя
У ЛѢТАИИ.

Ба 93603р

Ба 93603

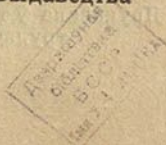
Белу 2644
1994 г.

СТАТУТ

Т-ва беларускіх вучыцялёў
у Латвіі.

Р Ы Г А, 1927.

Выданьне «Беларускага Выдавецтва
у Латвіі».

Друкавана ў тыпаграфіі Г. Іге, Рыга, Гер-
трудзенская вуліца, № 80.

ПРАДМОВА.

Патрэба з'арганізаваўня у адно моцнае нацыянальна-прафэсійнае аб'яднаньне усіх працаўнікоў асьветы беларускае нацыянальнае меншасці у Латвіі адчувалася ужо даўно. Яшчэ у 1923 годзе Другая Уселятвійская Канфэрэнцыя беларускіх вучыцялеў, скліканая Беларускім Аддзелам пры Міністэрстве Асьветы на 10-11 жніўня 1923 году у Дзьвінску, пры удзеле 59 чалавек, настанавіла утварыць нацыянальны беларускі вучыцельскі хаўрусі, для апрацоўкі статуту яго выбрала з ліку прысутных асобную камісію у складзе 5 асобаў.

Аднак, на незалежным ад беларускіх прасьветных дзеячаў у Латвіі варункам, здзейсьненьне гэтае

вельмі важнае і пільнае пастано-
вы змагло адбыцца толькі праз два
гады.

— 2 верасня 1925 году, пастано-
вай Рыскага Акруговага Суда, зарэ-
гістраваны ніжэйдрукуемы статут
і „Т-ва беларускіх вучыццялеу у
Латвіі“ прыступіла да працы.

„Т-ва беларускіх вучыццялеу“ зьяу-
ляецца безпартыйнай арганізацыяй,
якая мае мэтай ня толькі аб'яд-
наць усе беларускае настаўніцтва
у Латвіі на грунце нацыянальна-
прафэсыянальным, але імкнецца
згуртаваць каля сябе усе тэя бе-
ларускія сілы, што працуюць над
уздоймам асьветна-культурнае роу-
ні беларускае нацыянальнае мен-
шасці і над пашырэннем белару-
скае школы у Латвіі.

Абавязак кождага сьвядомага бе-
ларускага інтэлігэнта — быць
сталым сябром „Т-ва беларускіх ву-
чыццялеу у Латвіі“ і дапамагаць
ягонай працы дзейным удзельні-
чаньнем ва усіх ягоных прадырым-
ствах.

К. Езавітау.

25 студзеня 1927 году.

Рыга.

СТАТУТ

**Т-ва беларускіх вучыццялёў
у Латвіі.**

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Uz lik. par biedribām, savienībām un politiskām organizacijām 17. p. pamata Rīgas Apgabaltiesas reģistrācijas nodaļa atzīmē, ka ar viņas 1925. g. 2. septembra lēmumu lietā № 568. 1925. g. uz šo statutu pamata reģistrēta „Latvijas baltkrievu skolotāju biedriba“ un ieviesta bezpeļņas biedribu reģistrī 2006. l. p.

Zimognodoklis Ls 1.20 un kanceļijas nodoklis Ls 1.— apmērā samaksāti.

Rīga, 8. septembrī 1925. g.

Rīgas Apgabaltiesas reģistrācijas nodaļas pārziņa v. i. (paraksts).

„Sekretars (paraksts).

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

1871

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

Faint, illegible text, possibly bleed-through from the reverse side of the page.

А. Мэты таварыства.

§ 1.

Таварыства Беларускіх Вучыццялёў мае мэтай: аб'яднаць усё беларускае вучыцельства, дбаць аб палепшаньню матар'яльнага, культурнага і юрыдычнага стану яго сяброў, працаваць над педагогічнымі і навуковымі пытаньнямі, рупіцца аб разьвіцьцю беларускіх школ, а таксама пашыраць педагогічную і агульна-прасьветную веду сярод беларусаў.

§ 2.

Дзеля дасягненьня мэтаў, азначаных у § 1, Таварыства мае права:

- а) ладзіць для сваіх сяброў кангрэсы, педагогічныя і агульна-прасьветныя курсы, лекцыі, рэфэраты, экскурсіі, адчыняць бібліятэкі, чытальні,

---

на падставе асобнага статуту — касы ўзаемнае дапамогі, бюро дзеля прыдбаньня працы сябром, ладзіць канцэрты, тэатральныя пастаноўкі, педагогічныя выстаўкі, выдаваць падручнікі, кнігі, педагогічныя часопісі і іншыя перыядычныя і непэрыядычныя выданьні;

- б) засноўваць асобныя камісіі і спецыяльныя сэкцыі для выпрацоўкі педагогічных, культурна-просьветных, гаспадарчых і школьна-адміністрацыйных пытанняў, якія маюць інтарэс для школы;
- в) уваходзіць у зносіны з цэнтральнымі школьнымі, адміністрацыйнымі і іншымі дзяржаўнымі ўстановамі, а таксама і з ворганамі мяйсцовых самаўрадаў па ўсім тым справам, якія маюць датычэньне да беларускае школы ў Латвіі;
- г) адбудоўваць для беларускага жыхарства ў Латвіі ясьлі,

дзяцінныя сады, дзяцінныя пляцоўкі для гульняў, рожнага тыпу вучэбныя ўстановы, курсы, лекцыі, дыспуты, чытаньні, рожныя прасьветныя забавы, адчыняць бібліатэкі, чытальні;

- д) уваходзіць у зносіны з беларускімі і іншымі таварыствамі і грамадзкімі арганізацыямі ў межах Латвіі.

§ 3.

Таварыства мае пячатку з яго назовай.

Б. Склад Таварыства, парадак прыняцця і выключэння сяброу.

§ 4.

Сябрамі таварыства могуць быць:

- 1) Паадзінковыя асобы беларускае нацыянальнасці, пражываючыя ў Латвіі.
- 2) Асобы, якія цікавяцца дзеяльнасцю таварыства і якія могуць рабіць істотную дапа-

---

могу ў справе разьвіцьця
культурнага жыцьця сярод
беларускага жыхарства ў Лат-
віі.

§ 5.

Асобы, жадаючыя ўвайсьці ў ся-
бры таварыства, прыймаюцца Праў-
леньнем на падставе рэкамэндацыі
2 сяброў таварыства.

§ 6.

Пры ўступленьні ў таварыства
кожная асоба плоціць уступны
ўзнос і апрача таго штогодна, не
пазьней як да 1 сакавіка, сяброў-
скі ўзнос, памер якога штогодна
прызначае Агульны Сход тавары-
ства.

Увага 1: Самахоць выступіўшым
сябром, ці выключаным,
уступныя ўзносы назад
не зьвяртаюцца.

Увага 2: Сябры, якія не заплаці-
лі свае сяброўскія ўзно-
сы да 1 сакавіка, лічуц-
ца выступіўшымі, і ка-
лі яны зноў уступаюць
у сябры таварыства, дык
плоціць уступны ўзнос.

---

§ 7,

Член таварыства можа самахоць выступіць з таварыства, паведамляючы аб тым Праўленьне пісьменнай заявай.

§ 8.

Член таварыства, які не заўважае на законныя вымаганьні таварыства, ці шкодзіць інтарэсам і мэтам таварыства, можа быць выключаны з таварыства на падставе пастановы Агульнага Сходу праз зачыненае галасаваньне, пасля праслуханьня яго паказаньняў, калі ён жадае гэткія даць.

Увага: Член таварыства, які выключаны на падставе гэтага пункту, можа быць прыняты ў таварыства толькі на падставе пастановы Агульнага Сходу таварыства.

В. Сродкі таварыства.

§ 9.

Сродкі таварыства складаюцца:

- а) з сяброўскіх уступных і штогодных узносаў,

-
- б) з прыбытку таварыства ад яго пачынаньяў,
в) з дабрахотных ахвяраваньяў, субсыдыяў і пакінутых па тэстамэнту сумаў,
г) з працэнтаў па належачаму таварыству капіталу,
д) з іншых непрадугледжаных даходаў.

Г. Аддзелы таварыства.

§ 10.

Асобы, памянутыя ў § 4 і жывучыя ў Латвіі, але за ваколіцамі Рыгі, могуць арганізоўваць Аддзелы таварыства, дзейнасьць якіх урэгулёўваецца паводле гэтых ста-тутаў.

§ 11.

Аддзелы таварыства могуць быць арганізаваны толькі ў тым выпадку, калі лік сяброў ня менш за 5.

§ 12.

Кожды Аддзел таварыства абірае сваё праўленьне на сходзе сяброў Аддзелу на адзін год, па аднаму

члену праўленьня на 5 сяброў, пры чым, лік сяброў Праўленьня ня можа быць больш за 3.

§ 13.

Рэгістрацыю адчыненых Аддзелаў таварыства ў Вакружным Судзе праводзіць Праўленьне таварыства беларускіх вучыццалёў у Латвіі.

Д. Кіраваньне і арганізацыя спраў таварыства.

§ 14.

Справамі таварыства кіруюць: 1) Агульныя сходы, 2) Праўленьне таварыства і 3) Рэвізыйная камісія.

Е. Агульныя сходы сяброў Таварыства.

§ 15.

Агульныя сходы сяброў таварыства бываюць звычайныя і надзвычайныя. Першыя склікае Праўленьне ня менш разу ў год, а другія склікаюцца па поглядах праўленьня, ці на падставе пісьменнае

заявы Праўленьню ад Рэвізыйнае камісіі, ці-ж ня менш як ад 20 сяброў таварыства.

§ 16.

Праўленьне паведамляе сяброў аб часе скліканьня, мейсцу, дню і парадку дня павесткамі найменш за тыдзень.

§ 17.

Агульны сход лічыцца адбыўшымся, калі на яго зьявілася ня менш як $\frac{1}{10}$ ад усіх, стала пражываючых у Латвіі, сяброў. Пытаньне аб выключэньню сябры, зьменах і папаўненьнях статуту і ліквідацыі таварыства вырашаюцца большасьцю галасоў $\frac{2}{3}$ зьявіўшыхся на Агульны Сход сяброў.

§ 18.

На выпадак, калі ў дзень, прызначаны для скліканьня Агульнага Сходу, не зьяўляецца азначаная ў § 17 лічба членаў, дык не пазьней за два тыдні склікаецца другі Агульны сход, які мае права вырашаць пры кожным ліку зьявіўшыхся сяброў, аб чым Праўленьне паведамляе сяброў у тэй

жа павестцы на азначаны Агуль-
ны сход. Паўторны Агульны сход
вырашае і абгаварывае толькі тыя
пытаньні, якія мелі быць выраша-
ны на неадбыўшымся першым
Агульным Сходзе.

§ 19.

Агульны сход мае права:

- а) праглядаць і сьцьвярджаць
плян дзейнасьці, прыходны і
расходны бюджэты,
- б) абіраць членаў Праўленьня і
Рэвізыйнае камісіі,
- в) праглядаць і сьцьвярджаць
справаздачы Праўленьня,
- г) вырашаць паданья Агульна-
му сходу скаргі на Праўлень-
не і Рэвізыйную камісію,
- д) адсоўваць членаў Праўленьня
і Рэвізыйнае камісіі да концы
тэрміну, на які яны абраны,
- е) прызначаць узнаграджэньне
членам Праўленьня,
- ж) выключаць сяброў таварыства,
- з) зьмяняць і папаўняць статут,
- і) вырашаць пытаньне аб лікві-
дацыі працы таварыства,

к) вырашаць іншыя пытаньні, маючыя датычэньне да памянутых статутаў і правіл Агульнага Сходу.

§ 20.

Агульны сход выбірае са свайго складу старшыню, які не ўваходзіць у склад Праўленьня і Рэвізыйнае камісіі, а таксама і сэкратара для вядзеньня пратаколу. Агульны сход адчыняе старшыня ці яго намесьнік.

§ 21.

Справы, якія вырашаюцца на Агульным сходзе, падаюцца Сходу не інакш, як праз Праўленьне, дзеля чаго сябрам таварыства, якія жадаюць унясьці якое небудзь пытаньне на абгаварваньне Агульнаму сходу, належыць пісьменна зьвяртацца аб гэтым да Праўленьня не пазьней як за 10 дзён да скліканьня Агульнага сходу.

§ 22.

Кожны сябра таварыства на Агульным сходзе мае права толькі аднаго голасу, пры чым ён ня мо-

жа аддаць права голасу іншай асобе, а павінен прыймаць удзел у галасаваньні персанальна.

§ 23.

Пытаньні Агульны сход вырашае прастай большасьцю галасоў прысутных сяброў. Пытаньні аб выключэньню сяброў, зьменах і папаўненьнях статуту, адсоўваньні членаў Праўленьня і Рэвізыйнае камісіі да концы таго тэрміну, на які яны абраны, вырашаюцца большасьцю $\frac{2}{3}$ галасоў прысутных сяброў. Калі галасы дзеляцца на роўныя часткі ў пытаньнях, якія вырашаюцца прастай большасьцю галасоў, пытаньне лічыцца нявырашаным.

§ 24.

Усе выбары на Агульным сходзе, як і пытаньні аб выключэньню сяброў з таварыства, прызначэньню ўзнаграджэньня, адсоўваньню членаў Праўленьня і Рэвізыйнае камісіі да концы таго тэрміну, на які яны абраны, вырашаюць патаемным галасаваньнем. У ўсіх іншых выпадках род галасаваньня вызначае Агульны сход.

Б 93603
Літ. н. 33
50
Літ. н. 33

---

§ 25.

Праатакол Агульнага Сходу запісываюць у асобны журнал і падпісывае старшыня, прысутныя члены Праўленья і Рэвізыйнае камісіі і сакрэтар Агульнага Сходу.

Ж. Прауленьне.

§ 26.

Праўленьне рэпрэзэнтуюе таварыства без асаблівага на гэта паўнамоцтва ўва ўсіх яго справах, абавязках і зносінах з установамі і староннімі асобамі. Абавязкі Праўленья і яго асобных членаў, парадак іх працы і межы правоў прызначае інструкцыя, якая прынята і зацьверджана Агульным Сходам. Праўленьне знаходзіцца ў Рызе.

Асаблівы абавязак Праўленья ёсьць:

§ 27.

- а) заключаць ад імя таварыства рожнага роду ўмовы, набываць і адчужаць маёмасьць;
- б) бараніць інтарэсы таварыства ў дзяржаўных, судовых і адміністрацыйных установах;

-
-
- в) абіраць прадстаўнікоў таварыства ў іншыя таварыства і грамадзкія арганізацыі;
  - г) атрымліваць і выдаваць грошы, захоўваць таварыству належачую і давераную маёмасць, каштоўныя рэчы і грошы;
  - д) складаць інструкцыі ўсім Аддзелам таварыства і прадстаўляць іх таварыству;
  - е) складаць прыбытковы і выдатковы бюджэт, плян дзейнасці, гадавую справаздачу і прадстаўляць іх разам з заключэннем Рэвізыйнае камісіі на зацверджаньне Агульнаму Сходу;
  - ж) вясці бухгалтэрыю і дзелаводства;
  - з) прыймаць новых сяброў;
  - і) вясці іншыя справы, датычныя да гэтага статуту і правіл канфэрэнцыі.

§ 28.

Праўленьне складаецца з 5 членаў, якіх абіраюць зачыненым галасаваньнем на Агульным Сходзе з ліку сяброў таварыства на адзін

год. У Праўленьне могуць быць абраны толькі выключна Латвійскія грамадзяне. У тым самым парадку і на той самы час абіраюцца яшчэ 3 кандыдаты.

Увага 1: Агульны сход можа надаць права Праўленьню кааптаваць сяброў таварыства з правам вырашаючага голасу, пры чым лічба іх ня можа быць больш за лічбу членаў Праўленьня, а таксама і іншых асоб па пагляду Праўленьня з правам дарадчага голасу.

Увага 2: Кандыдаты выконваюць абавязкі тых членаў, якія выступілі да концу таго тэрміну, на які яны абраны, ці па прычыне хворасьці ці якога іншага здарэньня ня могуць быць прысутнымі на паседжаньнях Праўленьня, пры чым кандыдаты прыступаюць да выкананьня

абавязкаў членаў пасья атрыманьня большасьці галасоў у галасаваньні.

§ 29.

Члены Праўленьня штогодна, пасья Агульнага Сходу, абіраюць з паміж сябе старшыню, які лічыцца таксама старшынёй таварыства, намесьніка старшыні, скарбніка і сэкратара.

§ 30.

Праўленьне зьбіраецца ня менш разу ў месяц. Аб часе паседжаньня Праўленьня вывешываецца абвестка ў памешканьні Праўленьня. Паседжаньні Праўленьня маюць права пастаноў, калі ў іх прыймаюць удзел ня менш як $\frac{1}{3}$ яго сяброў, у тым ліку старшыня, ці яго намесьнік. Пытаньні Праўленьня вырашаюцца простаю большасьцю галасоў.

Увага: У паседжаньнях Праўленьня могуць прымаць удзел і 2 члены таварыства з правам дарадчага голасу.

---

§ 31.

Пастановы Праўленьня ўпісываюцца ў пратакольную кнігу і падпісываюцца членамі. Паўнамоцтва, умовы і іншыя акты, таксама і паперы ў рожныя ўстановы з запросамі на грошы, падпісываюцца старшынёй таварыства ці яго намесьнікам і адным членам Праўленьня.

3. Рэвізыйная камісія.

§ 32.

Агульны Сход абірае Рэвізыйную камісію дзеля перагляду справаздач і касы, а таксама дзеля рэвізіроўкі спраў таварыства.

§ 33.

Рэвізыйная камісія складаецца найменш з 3 членаў і 2 кандыдатаў, якіх абірае Агульны Сход зьчыненым галасаваньнем на адзін год з сяброў таварыства, якія не ўвайходзяць у склад членаў Праўленьня і не займаюць іншыя пасады ў таварыстве.

Увага 1: Лічбу членаў Рэвізый-

нае камісіі і яе кандыдатаў прызначае Агульны Сход.

Увага 2: У абіраньні Рэвізыйнае камісіі ня могуць прымаць удзелу ні члены Праўленьня, ні асобы, прынятыя на службу таварыства.

§ 34.

Члены Рэвізыйнае камісіі, пасля свайго абраньня, выдзяляюць з паміж сябе старшыню, абавязак якога ёсьць склікаць паседжаньні камісіі і кіраваць імі. Паседжаньні рэвізыйнае камісіі правамоцны, калі ў іх прыймаюць удзел ня менш як $\frac{2}{3}$ з усіх членаў. Аб паседжаньнях паведамляецца пісьменна за тры дні.

§ 35.

Спэцыяльны абавязак Рэвізыйнае Камісіі ёсьць:

- а) Пэрыядычна праглядаць грашовыя сродкі таварыства і рожнага віда маёмасьць і зьлічаць іх з кнігамі і рахункамі;

-
- б) прадстаўляць Агульнаму сходу заключэньне аб гадовай справаздачы і бюджэту;
- в) Рэвізыйную камісію склікае старшыня Рэвізыйнае камісіі, паведамляючы аб гэтым за тры дні абвесткаю.

I. Ліквідацыя.

§ 36.

- а) Таварыства ліквідуецца на падставе пастановы Агульнага Сходу;
- б) калі лічба сяброў менш за 7;
- в) у выпадку няздольнасьці плаціць;
- г) на падставе адпаведнае пастановы суду.

§ 37.

Калі зьяўляюцца варункі, якія даюць повад падняць пытаньне аб ліквідацыі таварыства, Праўленьне не марудзячы склікае Агульны сход, які выносіць пастанову аб ліквідацыі таварыства, ці робіць захады дзеля ўнікненьня яе.

§ 38.

Ліквідацыю таварыства, на падставе § 37, робяць асабліва дзеля

гэтага абрання Агульным сходам ліквідатары ў лічбе ня менш за 3.

Пастанова Агульнага сходу аб ліквідацыі паведамляецца Вакружнаму Суду і друкуецца ў Дзяржаўным Весніку.

§ 39.

Ліквідатары падлеглы агульным правілам аб членах Праўленьня.

§ 40.

Ліквідатары выклікаюць пазычальнікаў таварыства праз абвесткі і паведамленьні ў газэтах, прыймаюць зможы дзеля іх задаваленьня, распрадаюць маёмасьць таварыства, умаўляюцца і заключаюць умовы з трэцьцімі асобамі на грунце адзначаных на Агульным сходзе падстаў і ў прызначаных ім межах.

§ 41.

Пасьля залатвеньня ўсіх пазык таварыства, застаўшаяся маёмасьць выкарыстоўваецца на культурныя мэты згодна з пастановай Агульнага сходу.

---

§ 42.

Пасьля сканчэньня ліквідацыі, ліквідатары прадстаўляюць Агульнаму сходу ліквідацыйную справаздачу на зацьверджаньне. Пасьля зацьверджаньня справаздачы паведамляецца Вакружны Суд аб сканчэньні ліквідацыі і здаюцца яму на сховы справы, кнігі і дакумэнты таварыства.

Сяброўскія складкі
ў „Т-ве беларускіх вучыццяцёў
у Латвіі“,
устаноўленыя на Першым Агульным
Сходзе-Зьездзе Т-ва, што адбыўся
29-га і 30-га сьнежня 1925 году
ў Рызе.

- а, Аднаразовы ўступны ўзнос . . . . . 1 лат.
- б, Штомесячны ўзнос у кассу Цэнтральн. Праўленьня па 50 сантымаў, або за год . . . . . 6 лат.
- в, У кассу „Латвійскага Вучыцельскага Хаўрусу“, дзе „Т-ва беларускіх вучыццяцёў“ зьяўляецца сябром, штогодна за год . . . . . 1 лат.
- Гэткім чынам за першы год

сяброўская складка новапаступіўшага сябра выходзе ў 8 латаў за год.

Мяісцовыя аддзелы Т-ва, для тых выдаткаў, якія не пакрываюцца з кассы Цэнтральнага Праўленьня Т-ва, могуць абкладаць сяброў свайго аддзелу дадатковымі складкамі, але аб гэтым пастаўляюць самі сябры аддзелу Т-ва на сваім агульным сходзе.

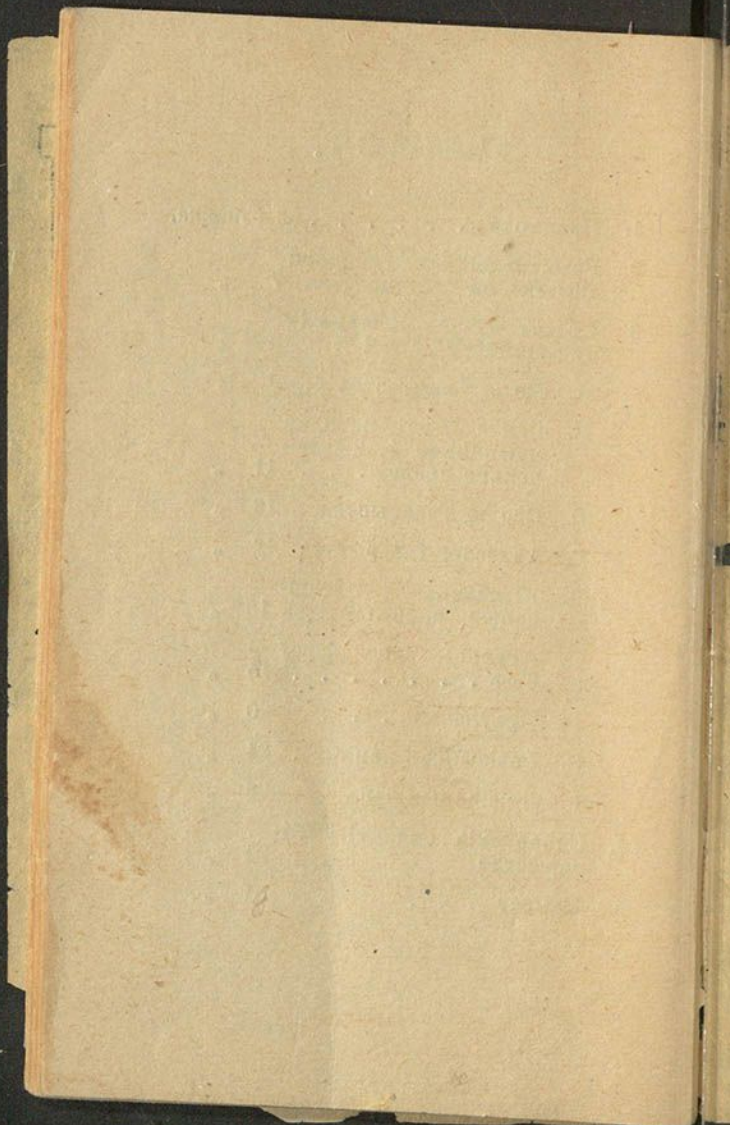

ЗЬМЕСТ.

1. Прадмова . . . . . 3 балонка.
2. Рэгістрацыйная судовая адметка на статуце Т-ва 7 ”
3. Статут «Т-ва беларускіх вучыцялёў у Латвіі . . . 9 ”
  - A. Мэты Таварыства . . . 9 ”
  - B. Склад Т-ва, парадак прыняцця і выключэння сяброў . . . 11 ”
  - B. Сродкі Таварыства . . . 13 ”
  - Г. Аддзелы Таварыства 14 ”
  - Д. Кіраваньне і арганізацыя аддзелаў Т-ва 15 ”
  - Е. Агульны сход сяброў Т-ва . . . . . 15 ”
  - Ж. Праўленьне . . . . . 20 ”
  - З. Рэвізыйная камісія . . . 24 ”
  - І. Ліквідацыя Т-ва . . . 26 ”
4. Сяброўскія складкі ў Таварыстве . . . . . 29 ”
5. Зьмест . . . . . 31 ”

Дзяржаўная
бібліятэка
БССР
Імя У. І. Леніна

7

1851
1851

FORWARDED BY THE
POST OFFICE

10

В0000002739 1 14

Кошт 30 сантымаў.

У вокладцы 40 сантымаў.